

N:o 78.

Ank. till Riksd. kansli den 14 maj 1892, kl. 11 f. m.

Utlåtande, angående beräkningen af statsverkets ordinarie inkomster.

(L. A.)

1:o. Sedan samtliga de till Riksdagens pröfning framlagda förslag, hvilka kunnat hafva inflytande på beräkningen af statsverkets ordinarie inkomster, blifvit af Riksdagen afgjorda, har statsutskottet till behandling förehafvt Kongl. Maj:ts proposition angående statsverkets tillstånd och behof, i hvad densamma rör inkomstberäkningen; och får utskottet jemlikt 53 § regeringsformen och 39 § riksdagsordningen härmed för Riksdagen uppgifva och föreslå de belopp, hvartill de *ordinarie inkomsterna* under nästkommande statsregleringsperiod anses kunna upptagas.

Med hänvisande till den utredning beträffande beräkningen af hvarje särskild inkomstitel, som i statskontorets vid statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 13 januari innevarande år fogade berättelse af den 7 december 1891 om statsverkets inkomster under nästföregående år jemte förslag till deras beräkning vid nu föreliggande statsreglering finnes meddelad, får utskottet här nedan omförmåla de inkomstitlar, öfver hvilka yttrande anses böra afgifvas.

Bih. till Riksd. Prot. 1892. 4 Saml. 1 Afd. 54 Häft. (N:o 78).

Grundskatterna. Kongl. Maj:t, som i särskild proposition föreslagit Riksdagen att under vissa förutsättningar besluta, att de å viss jord hvilande grundskatter, som med tillämpning af bestämmelserna i kongl. kungörelsen den 5 juni 1885 blifvit nedsatta med trettio procent, skulle afskrivas under loppet af tio år samt att dessa skatter skulle från och med år 1893 nedsättas med tjugu procent af det belopp, hvarå nedsättningen enligt omförmälda kungörelse beräknats, har i sammanhang dermed beräknat nedsättningen för år 1893 till 921,000 kronor och i anledning deraf föreslagit, att inkomstiteln grundskatt, som i riksstaten för innevarande år är upptagen till 4,185,000 kronor, måtte, minskad med ett berörda nedsättning motsvarande belopp, för år 1893 beräknas till 3,264,000 kronor.

Då så väl Kongl. Maj:ts omförmälda förslag om afskrifning af de å viss jord hvilande grundskatter som ock särskilda inom riksdagen väckta motioner i samma ämne af Riksdagen afslagits, torde inkomstiteln grundskatt böra för år 1893 upptagas till samma belopp som uti innevarande års riksstat, eller till 4,185,000 kronor.

Under enahanda förutsättningar, som föranledt förslaget om nedsättning i beräkningen af inkomstiteln grundskatter, har Kongl. Maj:t hemställt, att nedannämnda ordinarie statsinkomster måtte på följande sätt för år 1893 beräknas, nemligen:

<i>tillfälliga rotevakansafgifter</i> till	kronor	53,000: —
<i>soldatvakansafgift</i> till	»	67,000: —
och <i>båtsmansvakansafgift</i> till.....	»	285,000: —

Dessa inkomstitlar upptagas i nu gällande riksstat sålunda:

tillfälliga rotevakansafgifter.....	kronor	68,000: —
soldatvakansafgift	»	95,000: —
båtsmansvakansafgift	»	385,000: —

I sina ofvan omförmälda berättelser föreslår statskontoret, att de två förstnämnda inkomstitlarna måtte för år 1893 med oförändrade belopp upptagas.

Hvad deremot beträffar båtsmansvakansafgiften, erinrar statskontoret, hurusom vid 1887 års riksdag beslutats, att dåvarande båtsmanshållet skulle sättas på vakans samt de derigenom inflytande vakansafgifter, beräknade efter de i lagen om lindring i rustnings- och roteringsbesvärden den 5 juni 1885 bestämda värden, ingå bland statsverkets inkomster; dock

finge vakanssättningen under öfvergångstiden till den i sammanhang dermed beslutade organisationen af en sjömanscorps icke ega rum med mera än en åttendedel af dåvarande effektiva rotar årligen. Den tillökning i båtsmansvakansafgiften, som härigenom vore att påräkna, hade antagits uppgå i jernadt tal till 45,000 kronor för hvart och ett af de följande åren.

Då inkomsten för år 1889, ökad med den för hvart och ett af åren 1890 och 1891 påräknade tillökning, belöpte sig till en summa af 338,125 kronor, som med närmare 12,000 kronor understege den för sistnämnda år antagna beräkningen, 350,000 kronor, och då den för hvarje år beräknade maximitillökningen af 45,000 kronor icke heller kunde med säkerhet antagas blifva uppnådd under hvart och ett af åren 1890—1892, hade denna statsinkomst upptagits i 1892 års riksstat med ett till endast 385,000 kr. förhöjdt belopp.

Enligt den för år 1890 afslutade rikshufvudboken hade, enligt hvad statskontoret vidare anfört, båtsmansvakansafgiften för nämnda år belöpt sig till 281,182 kronor. Om härtill lades den för hvart och ett af åren 1891 och 1892 påräknade tillökning, tillhopa 90,000 kronor, uppkomme en summa af 371,182 kronor, som med närmare 14,000 kronor understege den för sistberörda år antagna beräkningen, 385,000 kronor. Med afseende härå och då ej heller under hvart och ett af åren 1891—1893 maximitillökningen, 45,000 kronor, med säkerhet kunde antagas blifva uppnådd, ansåge statskontoret att båtsmansvakansafgiften borde upptagas i riksstaten för år 1893 med ett till endast 400,000 kronor förhöjdt belopp.

Då, på sätt i fråga om grundskatterna här ofvan anförts, förutsättningarna för den nedsatta beräkningen jemväl i afseende å inkomstittlarne »tillfälliga rotevakansafgifter», »soldatvakansafgift» och »båtsmansvakansafgift» förfallit, torde dessa inkomstitlar böra uppföras med de af statskontoret föreslagna belopp.

Arrendemedel. Af 1888 års riksdag blef medgifvet, att utgifvande af skilnadsarrende för kronoegendom, med afseende hvarå rätt till arrendets uppsägning enligt kongl. kungörelsen den 13 juli 1887 egt rum, men icke begagnats, finge för den tid af arrendeperioden, som den 14 mars 1889 återstode, förutvarande arrendator efterskänkas, så vidt icke kontraktets förverkande föranledts af vanhäfd. Vidare medgafs af 1890 års riksdag, att oguldna skilnadsarrenden, hvilka tillkommit på grund af arrenden, hvarom kontrakt afslutats före 1884 års ingång, finge, derest

icke kontraktet blifvit förverkad genom vanhäfd eller arrendet vore att hänföra till de i berörda kongl. kungörelse den 13 juli 1887 bestämda undantag, arrendatorerne för arrendetiden intill den 14 mars 1889 eftergifvas. Under erinran härom har statskontoret i sin ofvan åberopade berättelse meddelat, att jemlikt kongl. cirkuläret den 16 maj 1890 sålunda eftergifna skilnadsarrenden, som, enligt hvad statskontoret i sin berättelse den 6 december 1889 meddelat, uppgingo till ett sammanlagdt belopp af 621,033 kronor 26 öre, i räkenskaperna för år 1890 afskrifvits.

Med afseende å den minskning i arrendeinkomsten för år 1889, som i förhållande till föregående årets inkomst visats blifva en följd af begagnandet af den, enligt hvad ofvan förmälts, vissa kronans arrendatorer medgifna uppsägningsrätt, hade inkomsttiteln arrendemedel, som i 1890 års riksstat upptagits till 2,700,000 kronor, för år 1891 beräknats till endast 2,600,000 kronor. Då inkomsten för år 1889 enligt räkenskaperna belöpt sig till endast 2,558,370 kronor, hade med afseende å hvad en af domänstyrelsen lemnad förteckning gäfvit vid handen, samt jemväl å den, enligt Riksdagens beslut, fortgående försäljningen af mindre kronoegendomar, på sätt statskontoret äfven föreslagit, arrendemedlen i riksstaten för år 1892 blifvit uppförda med ett till 2,550,000 kronor ytterligare nedsett belopp.

För år 1890 hade inkomsten visserligen uppgått till 2,607,728 kronor och således öfverstigit nyssnämnda beräkning med mera än 57,000 kronor; men då en af domänstyrelsen till statskontoret öfverlemnad förteckning å de förändringar i statsverkets inkomster af för dess räkning utarrenderade kronoegendomar, som under år 1890 blifvit vidtagna, utvisade, att dessa förändringar, delvis föranledda af omförmälda alltjemt fortgående försäljning af kronoegendomar, vore så väsentliga, att inkomsten för hvart och ett af de närmast följande åren knappast komme att uppgå till det belopp, hvartill densamma för år 1892 beräknats, hade statskontoret ansett »arrendemedlen» icke böra i riksstaten för år 1893 upptagas med högre belopp än 2,500,000 kronor; och är i enlighet härmed denna inkomsttitel i statsverkspropositionen föreslagen till sistnämnda summa.

Emot arrendemedlens beräkning, på sätt Kongl. Maj:t och statskontoret föreslagit, har utskottet icke haft något att erinra.

Skolafgifter. Kongl. Maj:t, som, i sammanhang med reglering af lärarnes vid de allmänna läroverken löneförmåner och förändrad organisation af åtskilliga läroverk, i statsverkspropositionen under åttonde hufvudtiteln föreslagit, att lärjungarne vid de allmänna läroverken måtte från

och med vårterminen 1893 efter vissa grunder åläggas en terminlig, till statsverket ingående afgift, har ansett den statsinkomst, som skulle tillfalla statsverket, derest dessa terminsavgifter blefve beslutade, kunna beräknas till 340,000 kronor och på grund deraf bland statsverkets inkomster för år 1893 upptagit nämnda belopp under benämning: skolavgifter.

Sedan emellertid frågan om lönerreglering för lärarne vid de allmänna läroverken och den i samband dermed ställda frågan om införande af till statsverket ingående terminsavgifter förfallit, är någon inkomsttitel af förevarande beskaffenhet icke att för år 1893 påräkna.

I afseende å beräkningen af öfriga ordinarie inkomster har någon förändring icke af Kongl. Maj:t ifrågasatts; och har utskottet ej heller någon erinran emot att de i 1893 års riksstat upptagas till samma belopp som i riksstaten för innevarande år.

Utskottet hemställer alltså,

att statsverkets ordinarie inkomster för år 1893 må beräknas på följande sätt:

Grundskatt	kronor	4,185,000: —
Kyrkotionde.....	»	250,000: —
Kavalleriregementenas hästvakansspanmål	»	300,000: —
Afgifter för persedelunderhållet vid rusthållsinfanteriet...	»	51,000: —
Trosspassevolansavgift	»	26,000: —
Tillfälliga rotevakansavgifter ...	»	68,000: —
Soldatvakansavgift	»	95,000: —
Båtsmansvakansavgift	»	400,000: —
Arrendemedel.....	»	2,500,000: —
Mantalspenningar.....	»	665,000: —
Bötesmedel	»	240,000: —
Kontrollstämpelmedel	»	25,000: —
Fyr- och båkmedel	»	1,200,000: —
Telegrafmedel	»	1,850,000: —
Jernvägstrafikmedel	»	6,500,000: —
Skogsmedel	»	2,500,000: —
Extra uppbörd	»	100,000: —

Summa Kronor 20,455,000: —

2:o) I propositionen angående statsverkets tillstånd och behof har Kongl. Maj:t i sammanhang med beräkningen af förenämnda inkomster samt af de extra ordinarie inkomsterna eller *bevillningarne*, rörande hvilkas belopp det icke tillkommer statsutskottet att ingå i pröfning, föreslagit, att af Riksbankens vinst för år 1891 måtte för statsverkets behof anvisas 1,750,000 kronor till utbetalning vid den tid under år 1893, som af Riksdagen kommer att bestämmas; och har berörda hemställan, deröfver bankoutskottet afgifvit yttrande, af Riksdagen bifallits.

Vidare har Kongl. Maj:t föreslagit, att såsom tillgång vid förevarande statsreglering måtte af öfverskottet å statsregleringen för år 1890 och föregående år beräknas och användas 5,818,000 kronor.

Öfver hvad Kongl. Maj:t i sistnämnda hänseende föreslagit kommer utskottet att meddela särskildt yttrande; hvilket utskottet härmed får för Riksdagen

anmäla.

Stockholm den 14 maj 1892.

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Reservation

af herr *Olof Jonsson*.

Tabell öfver statsverkets ordinarie inkomster.

Statskontoret beräknat för 1893.			Statsutskottets förslag för 1893.	
4,185,000	—	Grundskatt	4,185,000	—
250,000	—	Kyrkotionde	250,000	—
300,000	—	Kavalleriregementenas hästvakansspan- mål	300,000	—
51,000	—	Afgifter för persedelunderhållet vid rusthållsinfanteriet	51,000	—
26,000	—	Trosspasevolansavgift	26,000	—
68,000	—	Tillfälliga rotevakansavgifter.....	68,000	—
95,000	—	Soldatvakansavgift	95,000	—
400,000	—	Båtsmansvakansavgift	400,000	—
2,500,000	—	Arrendemedel	2,500,000	—
665,000	—	Mantalspenningar	665,000	—
240,000	—	Bötesmedel	240,000	—
25,000	—	Kontrollstämpelmedel	25,000	—
1,200,000	—	Fyr- och båkmedel	1,200,000	—
1,350,000	—	Telegrafmedel	1,350,000	—
6,500,000	—	Jernvägstrafikmedel	6,500,000	—
2,500,000	—	Skogsmedel	2,500,000	—
100,000	—	Extra uppbörd.....	100,000	—
S:a 20,455,000	—	Summa	20,455,000	—